

MUINSUSKAITSEAMET

Saaremaa Vallavalitsus
vald@saaremaavald.ee

Teie 19.03.2025 nr 5-2/1747-1

Meie kuupäev digiallkirjas nr 5-10/860-1

Muinsuskaitseameti seisukoht Paikülas Roosi detailplaneeringu koostöö osas

Saaremaa vald esitas vastavalt planeerimisseaduse § 133 lõikele 1 ja Vabariigi Valitsuse 17.12.2015 määrusele nr 133 „Planeeringute koostamisel koostöö tegemise kord ja planeeringute koostöölastamise alused“ Muinsuskaitseametile koostöölastamiseks Paikülas Roosi detailplaneeringu.

Planeeringuala suurusega ca 4 ha hõlmab Roosi katastriüksust (katastritunnus 71401:001:4001) ja Pihlaka katastriüksust (katastritunnus 71401:001:4002). Detailplaneeringu eesmärgiks on elamumaakruntide moodustamine ning neile ehitusõiguse määramine elamu ja abihoonete ehitamiseks.

Detailplaneeringualale ulatub arheoloogiamälestis „Kivikalme“ reg-nr 12409 kaitsevöönd.

Muinsuskaitseamet koostöölastab detailplaneeringu, kui on sisse viidud järgmised täiendused:

1. Mälestise liik ja registrinumber koos kaitsevööndiga märkida planeeringu tiitellehele.
2. Täiendada arheoloogiamälestise kaitsevööndi punkti ptk 3.1.9 järgmiselt:

Kivikalmete rajamise traditsioon sai Eesti alal alguse pronksiajal ja kestis kuni muinasaja lõpuni. Pae- ja raudkividest kalmerajatised olid ümara või nelinurkse põhiplaaniga. Mõned sisaldasid eraldi kividest laotud keskset kirstu, teised jälle mitte ja nende peale oli kantud kõrgem või madalam kivikuhjatis. Surnuid on maetud põletamata ja põletatult, samuti võib olla toimunud ümbermatmisi.

Mälestise kaitsevööndi eesmärk on tagada kinnismälestise säilimine sobivas ja toetavas keskkonnas ning selle vaadeldavus, samuti võib arheoloogiamälestise puhul kaitsevööndis esineda kultuurikihi perifeerseid osi (MuKS § 14 lg 2). Kivikalme kaitsevööndis on tõenäosus sattuda matustele või kalmega seotud arheoloogilisele kultuurkihile (sekundaarsed matused, esemed jmt), kuid see on väiksem kui kalmes endas.

Väljaspool õueala asuvatele mälestistele on seadusega tagatud igäühe juurdepääs (MuKS § 41 lg 1).

Kalme ümber tuleb säilitada ruum (minimaalselt 15 m mälestise servast arvestatuna), mis oleks avalikult juurdepääsetav ja tagaks kalme vaadeldavuse MuKS § 14 tähenduses.

Arheoloogiamälestise „Kivikalme“ reg-nr 12409 kaitsevööndis koostöölastab pädev asutus ametiga ehitusteatis kohustusega või ehitusloakohustusliku ehitise ehitamise, sealhulgas ajutise ehitise püstitamise või rajamise ning olemasoleva ehitise ümberehitamise, laiendamise, välisilme muutmise ja lammutamise. Kui ehitise, sealhulgas ajutise ehitise püstitamiseks või rajamiseks ning olemasoleva ehitise ümberehitamiseks, laiendamiseks, välisilme muutmiseks ja lammutamiseks ei ole ehitusseadustiku kohaselt ehitusteatis või ehitusluba nõutav või kui ehitamine kaitsevööndis ei ole ametiga koostöölastatud, teavitab ehitamisest huvitatud isik ametit ehitamisest ette Muinsuskaitseaduse §-s 59 sätestatud korras.

Lisaks teavitatakse ametit mällestise kaitsevööndisse kõrghaljastuse rajamisest, raie-, kaeve- ja muude pinnase teisaldamise või juurdeveoga seotud tööde tegemisest ning maapinna ettevalmistamisest metsaseaduse tähenduses. (Muinsuskaitseadus § 58)

Eelnevast tulenevalt on soovitatav kavandada Rooski kinnistu (71401:001:4001) piirdeaiad arheoloogiamällestise kaitsevööndist välja. Kui Rooski kinnistul soovitakse piirata suuremat ala kui vahetu õueala, siis on sobivaim piirdeaia asukoht mööda metsatuka piiri, välistades kaevetööd arheoloogiamällestise kaitsevööndis.

Rooski ja Pihlaka kinnistute ulatuses on pinnasetöödel vaja olla tähelepanelik ja arvestada arheoloogiliste leidude ja arheoloogilise kultuurikihi ilmsikstuleku võimalusega ka väljaspool mällestise ja selle kaitsevööndi ala. Muinsuskaitseadusest tulenevalt (§ 31 lg 1, § 60) on leidja kohustatud tööd katkestama, jätma leiu leiu kohta ning teatama sellest Muinsuskaitseametile.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liis Koppel

Saaremaa nõunik, 53089199, liis.koppel@muinsuskaitseamet.ee